

VOLD DRÆBER KÆRLIGHED: FYSISK AFSTRAFFELSE, DET 4. BUD OG UNDERTRYKKELSE AF SANDE FØLELSER

Borut Petrovic Jesenovc' interview med Alice Miller, juni 2005, for magasinet ONA (Slovenien)

1. Du har opdaget, at det 4. bud ("Ær din Fader og din Moder") er skadeligt for et barns følelsesliv. Dette vil chokere mange mennesker. Hvordan fandt du ud af, at dette "ærværdige påbud" faktisk er manipulation og undertrykkelse af barnet?

AM: Buddet er ikke skadeligt for barnet, men for den voksne senere i livet. Alle børn elsker deres forældre – det behøver de ikke et bud for at gøre. Men når vi bliver voksne og indser, at vores kærlighed blev udnyttet, og at vi blev misbrugt, skal vi have lov til at mærke vores sande følelser, inklusive vrede, og bør ikke tvinges til at elske forældre, som var onde imod os. De fleste er bange for disse "negative" følelser over for forældrene, så de lader det gå ud over deres egne børn, og på den måde viderefører de voldsspiralen. Det er her, jeg ser det 4. buds ødelæggende effekt. Eftersom der endnu ikke eksisterer et bud eller en lov, som forbyder forældre at læsse deres vrede af på børnene, er det stadig tilladt at kalde selv forældrenes mest voldelige opførsel for "børneopdragelse".

2. Du vover påstanden, at det 4. bud er skyld i fysiske lidelser. Hvordan vil du forklare denne sammenkobling? Var det skyld i fysiske lidelser i dit tilfælde?

AM: Det er undertrykkelsen af sande følelser, som gør os syge. Vi undertrykker dem pga. frygt. Et barns underbevidste frygt for voldelige forældre kan bibeholdes hele livet, hvis personen undlader at se den i øjnene og forbliver i en benægtelsestilstand.

3. Vi tager det for givet, at forældre "elsker" deres børn. Desværre er dette ofte en myte. Er kærlighed, krydret med en "opdragende" endefuld "bare engang imellem", mulig?

AM: Som forældre bør vi være klar over, at voldelig opdragelse, uanset de gode intentioner, dræber kærlighed.

4. Hvorfor er fysisk afstraffelse altid forkert?

AM: Fysisk afstraffelse er altid magtmisbrug. Den er ydmygende, og den skaber frygt. En tilstand af frygt kan kun lære børn at blive mistroiske og at skjule deres sande følelser. De lærer af deres forældre, at vold er den rigtige måde at løse konflikter på, og at de er slemme eller uværdige og derfor fortjener afstraffelse. Disse børn glemmer hurtigt, hvorfor de fik smæk. De indordner sig meget hurtigt, men senere i livet vil de gøre det samme mod svagere personer. Ved at slå sine børn lærer man vold fra sig. Barnets krop har fået voldslektionerne over lang tid fra sine forældre, og man kan ikke forvente, at barnet pludselig glemmer disse lektioner på befaling af religiøse værdier, som kroppen ikke forstår alligevel. I stedet bevarer kroppen mindet om at få smæk.

5. Mange usle handlinger begås i forældrekærlighedens navn. Hvordan vil du definere ægte forældrekærlighed?

AM: Jeg elsker mine børn, hvis jeg kan respektere dem med deres følelser og deres behov og prøver at opfylde disse behov, så godt jeg kan. Jeg elsker dem ikke, hvis jeg ikke ser dem som ligeværdige personer, men som objekter, jeg skal afstraffe.

6. Du omtaler børnemishandling i vore kulturer som "et tabuemne". Hvorfor er det sådan? Hvad skal der til for at ændre på dette forhold?

AM: Emnet er tabu, fordi de fleste af os fik smæk som børn, og vi ønsker ikke at bliver mindet om det. Vi lærte som børn, at smæk er harmløst. Vi var nødt til at lære denne løgn for at overleve. Nu, som voksne, ønsker vi ikke at kende sandheden, nemlig at smæk faktisk er skadelige. Det er interessant, at hvis man siger "slå ikke dit barn" til folk, så bliver de aggressive. De bliver endnu mere aggressive, hvis man siger "du blev selv slået som barn og led under det, du blev tvunget til at undertrykke din smerte for at overleve". De vil hellere slå dig ihjel end at indrømme sandheden og føle smerten ved at have været ydmyget og uelsket, når de blev slået af nogen, der var fem gange større end dem selv. Disse aggressive reaktioner er forståelige. Forestil dig, hvordan du selv ville have det, hvis du gik på gaden og pludselig fik tæv af en rasende person, der var fem gange større end dig, uden at du forstod hvorfor. Et barn kan ikke rumme denne sandhed, men må fortrænge den. En voksen kan derimod se sandheden i øjnene. Som voksne er vi ikke så alene, vi kan finde vidner, og vi har en bevidsthed, som vi ikke havde som børn.

7. Du siger, at had er bedre end tilbedelse af voldelige forældre, fordi det er tegn på overlevelsessevne. Med hensyn til forældrene så er mange mennesker fanget i et net af selvbedrag (de idealiserer forældrene). Hvordan kan man rette hadet, raseriet og vreden mod den rigtige modtager (og ikke mod sig selv eller sin partner)?

AM: Vi kan forsøge at være følelsesmæssigt ærlige over for os selv og finde modet til at se sandheden om vores barndom i øjnene. Desværre er der ikke så mange mennesker, som rent faktisk ønsker at vide, hvad der skete i deres første leveår. Men det ser ud til, at der bliver flere og flere. For nogle år siden oprettede vi fora på forskellige sprog på internettet. Vi kaldte dem "voresbarndom". Voksne, der er blevet mishandlet som børn, og som gerne vil vide, hvad der helt præcist skete med dem, og hvordan de faktisk har det med det, kan dele deres minder med andre "overlevende" i et sikkert miljø og komme mere og mere i kontakt med deres sande historie. Takket være den medfølelse, de får fra vidnerne til deres følelser, opnår de en større følelsesmæssig klarhed, som hjælper dem med at ændre på den måde, de behandler deres egne børn på. Selvfølgelig bliver de mere ægte over for deres partner, når de bedre kan forstå årsagerne til deres stærke følelser, som tidligere blev undertrykt.

8. En grundlæggende psykologisk sandhed er, at mennesker med en følelsesmæssigt forarmet barndom hele livet håber på at få den kærlighed, de blev nægtet som børn. Hvorfor er det så svært at acceptere, at man ikke havde betydning for nogen? Mange foretrækker at begå selvmord i stedet.

AM: Ja, du har helt ret. Nogle foretrækker at begå selvmord eller accepterer godvilligt en kronisk sygdom, og nogle foretrækker at blive diktatorer for hele nationer, eller seriemordere, og vise andre, hvad de lærte som børn (vold, grusomhed og perversion), frem for at erkende deres tidlige afsavn. Jo mere forsømt og mishandlet man blev som barn, jo mere knyttet forbliver man til sine forældre, og så håber man, at de vil forandre sig. Disse

mennesker hænger tilsyneladende fast i deres frygt. Denne frygt hos det forpinte barn umuliggør enhver form for oprør, selv hvis forældrene allerede er døde.

9. Mens vi er ved emnet, så er Slovenien berygtet for sin høje selvmordsprocent. Hvordan ville du takle dette problem?

AM: Selvmord er altid konsekvensen af benægtet lidelse i barndommen, ligesom depression. Jeg har skrevet en artikel om depression, som man kan læse på min hjemmeside. Her giver jeg mange eksempler på succesrige stjerner, som fx Dalida, den berømte egyptiske sanger, som i livet fik alt det, de ønskede sig, og var beundrede og berømte. Men midt i livet fik de en depression, og mange af dem begik selvmord. I alle disse tilfælde var det ikke nutiden, der voldte dem smerte, men derimod de fornægtede traumer fra barndommen, som gjorde dem ulykkelige, fordi disse aldrig var blevet bevidst erkendt. Kroppen var blevet ladt i stikken med sin erkendelse.

10. Hvordan tror du, at moral og etik opstår? Hvorfor bliver en person (u)moralsk?

AM: Aldrig ved prædiken, kun ved erfaring. Ethiske værdier bliver ikke overført med ord, ikke engang med de mest hellige ord, kun med erfaring. Ingen fødes ond. Det er latterligt at tro, som man gjorde i middelalderen, at djævelen havde anbragt et ondt barn i familien, som så skulle opdrage det med fysisk afstraffelse, så det kunne blive et ordentligt menneske. Et plaget barn bliver selv en plageånd og helt sikkert en grusom forælder, medmindre han/hun i barndommen fandt et hjælpsomt vidne, en person, hos hvem han/hun kunne føle sig tryk, elsket, beskyttet, respekteret og takket være disse erfaringer lære, hvad kærlighed er. Så bliver sådan et barn ikke en tyrant; han/hun vil så være i stand til at respektere andre mennesker og føle empati for dem. Det er bemærkelsesværdigt, at ingen af de diktatorer, som jeg har beskrevet, havde et hjælpende vidne i deres barndom. Barnet forherligede derfor den vold, det var udsat for.

11. Religiøs opdragelse lærer os, at vi skal tilgive vores plageånd. Skal vi virkelig tilgive dem? Er det overhovedet muligt at gøre det?

AM: Det er forståeligt, at vi ønsker at tilgive og glemme og ikke føle smerten, men sådan fungerer vi ikke. Det viser sig før eller siden, at dette slet ikke er muligt. Tag nu fx de mange seksualforbrydere blandt kirkens folk. De har tilgivet deres forældre for seksuelt misbrug eller anden magtmisbrug, men hvad gør mange af dem selv? De gentager deres forældres "synder", FORDI de har tilgivet dem. Hvis de bevidst kunne fordømme deres forældres handlinger, ville de ikke blive tilskyndet til at gøre det samme, at forulempe og forvirre børn ved at tvinge dem til at holde mund – som om det var den mest naturlige ting i verden og ikke en forbrydelse. De narrer blot sig selv. Religion kan have en enorm magt over vores sind og tvinge os til mange former for selvbedrag. Men den har ikke den mindste magt over vores krop, som ganske udmærket kender vores følelser og insisterer på vores ærlighed.

12. Er medfølelse med Milosevic eller Saddam Hussein acceptabel?

AM: Jeg føler altid medfølelse med børn, men aldrig med en voksen tyrant. Her er jeg nogle gange blevet misforstået, især da jeg beskrev Adolf Hitlers barndom. Nogle læsere forstod ikke, at jeg kunne føle medfølelse med barnet, men aldrig med den voksne Hitler – som blev

til et uhyre som et direkte resultat af, at han benægtede, hvordan han led under at blive dybt ydmyget af sin far (som i øvrigt var uægte barn af en jøde). (Se *I begyndelsen var opdragelsen*. Hans Reitzels Forlag, 1992). Som barn kunne Adolf Hitler naturligvis ikke forsvare sin værdighed, men som voksen fortsatte han med at underkaste sig. Han frygtede og ærede sin far hele sit liv, fik panikanfald om natten, og hans ubevidste had rettede sig mod alle jøder og halvjøder.

13. De, der mest brændende tilbæder deres forældre, er dem som blev mest svigtet af forældrene følelsesmæssigt. Der er her tale om en meget grufuld mekanisme, som resulterer i et ret pessimistisk syn på livet. Er der håb for dem, der har dybe sår?

AM: Jeg synes ikke, at min synsvinkel er pessimistisk. Tværtimod tror jeg, at hvis vi kan forstå, hvordan voldsmønstret fungerer, så kan vi dele vores erkendelse med andre og samarbejde om at få den stoppet. Men hvis vi tror, at mennesker fødes med gener, som gør dem voldelige, så kan vi ikke ændre noget. Selvom dette synspunkt er meget pessimistisk og tåbeligt, deles det af mange såkaldt intelligente individer. Jeg har aldrig fået svar på, hvorfor der tilsyneladende blev født så mange "genetisk" afvigende mennesker under Hitlers styre i Tyskland eller under Milosevic' styre i Serbien. Baggrunden for disse vildledende ideer er altid den samme: Mennesker foretrækker at tro på gener frem for at se på, hvordan deres forældre behandlede dem, og at føle smerten.

14. Er der håb for dem, der ikke finder et vidne?

AM: En informativ bog kan også fungere som et vidne. Jo mere vi taler og skriver om dette problem, jo flere vidner vil der være til stede i verden, velinformede vidner, som kan hjælpe børn med at føle sig respekterede og trygge og hjælpe voksne med at kunne bære sandheden. Benægtelse får ikke blot én til at gentage handlinger, men dræner også for energi. Resultatet kan være sygdomme, spiseforstyrrelser og rusmiddelafhængighed.

15. Positiv tænkning er lige så skadelig som religiøse påbud om at tilgive og elske dem, som hader os. Bør vi holde os fra new age selvhjælpsmanualer?

AM: Ja, du har ret. "Positiv tænkning" er på ingen måde en kur, da det er en form for selvbedrag; det er en flugt fra sandheden og kan ikke hjælpe, fordi kroppen ved bedre. Jeg uddyber dette i artiklen "Hvad er had?" på min hjemmeside samt i min seneste bog *Die Revolte des Körpers* (Suhrkamp, 2004).

16. Hvad er de politiske konsekvenser af dine publikationer?

AM: De kunne være gavnlige, hvis politikere ikke var så bange for at blive konfronteret med sandheden om deres barndom. Følelsesmæssigt er de fleste af dem 2-årige børn, som aldrig er blevet elsket og respekteret som de personer, de var, med deres følelser og behov, selvom nogle af dem blev beundret for deres evner. De benægter fortidens frustrationer og leder efter de kærlige forældre i deres vælgere. Jo flere penge, de får til deres valgkampagner, jo mere elsket føler de sig. Men da denne "kærlighed" aldrig kan erstatte den kærlighed, som barnet af en streng, kold, krævende og vred mor aldrig fik, så vil kampen for kærlighed aldrig stoppe. Og tusinder af mennesker vil betale prisen.

Der er endnu ikke mange, der forstår de politiske konsekvenser af mine publikationer. Mennesker vil så gerne opfatte menneskelig grusomhed som et mysterium og som et medfødt fænomen. Nogle ideologier er også gode som skalkeskjul for den faktiske årsag til grusomhed. Se blot på, hvad der skete i Jugoslavien, da serbiske soldater fik lov til at hævne de tæv, de fik som helt små børn. Milosevic gav sin tilladelse, og det var nok. Der var ikke behov for at give instrukser i grusomhed – soldaterne havde dem allerede i kroppen. I årevis var de udsat for grusomheder som børn og fik aldrig lov til at reagere. Nu kunne de hævne sig på uskyldige under påskud af, at de kæmpede for en etnisk sag. På samme måde blev millioner af tyskere, der som børn var blevet tævet til lydighed, sadistiske og forkvaklede voksne, så snart de af Hitlers styre fik lov til at opføre sig på den måde.

For 25 år siden beskrev jeg i min bog *I begyndelsen var opdragelsen* opvæksten for alle tyskere, der som voksne fulgte Adolf Hitler. Dengang mente man, at det var nødvendigt at give børn smæk hurtigst muligt efter fødslen, så de kunne blive "ordentlige" mennesker. Nu, takket være de seneste 10 års forskning i barnets hjerne, ved man, at hjernens opbygning er BRUGSAFHÆNGIG. Hvert menneske fødes med en hjerne, som endnu ikke er færdigkonstrueret. Det tager mindst tre år at fuldende denne proces. Hjernen opbygges i henhold til barnets tidlige erfaringer (hvad enten barnet får kærlighed eller udsættes for grusomhed). Derfor er det ikke overraskende, at krig og endda folkedrab og terrorisme er uundgåeligt i de lande, hvor det er tilladt og almindeligt at slå små børn. Derfor skal vi vedtage en lov, der forbyder fysisk afstraffelse af børn, sådan som nogle europæiske lande allerede har gjort. Desværre er dette kun små lande, og de store lande, såsom USA, er langt fra vedtagelsen af en sådan lov. I USA er det i 22 stater stadig tilladt at afstraffe børn fysisk i skolen.

På hjemmesiden www.nospank.net kan man læse, at smæk derhjemme og i skolen stadig er indlysende for amerikanerne. De fik selv smæk og holder nu på deres RET til at slå deres børn. Man kan dog håbe, at dette vigtige website og andre lignende sites vil føre til en ændring før eller siden. Forbindelsen mellem såkaldt "opdragende" vold og uhyrligheder i det "politiske" liv i dag er så åbenlys for nogle, at de ikke vil holde mund for evigt. En dag vil alle vide, at menneskelig grusomhed ikke er medfødt, men at den skabes og læres i barndommen. Det første bud burde lyde: "Ær dine børn, så de ikke senere behøver at bygge værn inden i sig selv mod gammel smerte eller forsvare sig mod indbildte fjender med frygtelige våben, som kan ødelægge verden".

17. Hvad er der galt med den nuværende psykoanalytiske praksis? Hvorfor blev du "bortvist" fra psykologibevægelsen?

AM: Jeg blev ikke bortvist fra psykologibevægelsen; jeg udfordrede blot deres traditionelle tankegang og deres afvisning af barndomslidelser. Til sidst måtte jeg indrømme, at psykoanalyse ikke er nogen undtagelse i denne sammenhæng. Den måde, hvorpå Freud brugte historien om Ødipus, er meget sigende. Her ser man meget tydeligt forræderiet mod barnet og tendensen til at beskytte forældrene. Freud glemte tilsyneladende, at Ødipus først var offer for sine forældre og af dem blev tvunget ind i rollen som "synder". Hans forældre sendte ham væk, da han var et meget lille barn. Det er ret oplysende at læse Ødipus' sande historie. Man kan også finde den på min hjemmeside i en artikel på tysk af Thomas Gruner.

18. Du beskriver følelseslivet hos en del af nyere tids mest anerkendte forfattere. Hvem ville du beskrive som en helt, der med succes overvandt den traumatiske konflikt med sine forældre?

AM: Det er et meget interessant spørgsmål, som ingen før har stillet mig. Jeg har ledt i lang tid, men jeg kan ikke finde én eneste velkendt forfatter, som ikke mener, at vi til syvende og sidst skal tilgive vores forældre. Selv dem, der ser grusomheden i deres opvækst, føler sig skyldbevidste over at se den. Franz Kafka var en af de modigste forfattere om emnet, men på den tid var der ingen, der støttede hans erkendelse. Så han følte sig skyldig og døde, da han var ganske ung, ligesom Proust, Rimbaud, Schiller, Tjekhov, Nietzsche og mange andre, der begyndte at fatte sandheden, men var bange for den. Hvorfor er det så svært at bære sandheden om mishandling i barndommen? Hvorfor vil vi hellere bebrejde os selv? Fordi ved at bebrejde os selv beskytter vi os mod smerten. Jeg tror, at for at blive følelsesmæssigt ærlige, så må vi lide den store smerte, det er at se i øjnene, at vi ikke blev elsket, da vi havde størst behov for det. Det er nemt at sige det, men meget, meget svært at føle det. Og at acceptere det. At slippe sin forventning om, at forældrene en dag vil forandre sig og elske én. I modsætning til børnene, så kan voksne slippe af med denne illusion – til gavn for deres helbred og deres børn.

Mennesker, som virkelig ønsker at kende sandheden om sig selv, kan gøre det. Og jeg tror virkelig, at disse individer vil ændre verden. De vil ikke være ”helte”, de er måske ganske beskedne mennesker, men der er ingen tvivl om, at deres følelsesmæssige ærlighed engang vil blive i stand til at nedbryde muren af uvidenhed, benægtelse og vold. Smerten ved ikke at blive elsket er kun en følelse; en følelse er aldrig destruktiv, når den rettes mod den person, som var årsag til smerten. End ikke had er destruktivt, så længe det er bevidst og ikke udleveres. Men det kan være meget destruktivt, endda meget farligt, for én selv og andre, hvis det benægtes og rettes mod sydebukke.

© Alice Miller, juni 2005

www.alice-miller.com

Oversat af Dorte Steiness